کاتێ قەقنەس لەهەولێر سووتا.. حەیدەر عەبدولڕەحمان

ئامادەی بینینی مۆنۆدرامای (وەك قەقنەس دەسووتێم) ی نووسەر (گەزیزە عومەر) و دەرهێنانی (نەژاد نەجم) و نواندنی (هەوار فارس) بووم ، لەبەڕێوەبەرایەتی شانۆی هەولێر.
بێگومان کەباس لەسوتان دەکرێت، باڵندەی قەقنەس دەبێتە هێمای سوتان، چونکە هیچ سوتانێك دوای سوتانی ئەو بالندە ئەفسانەیە پێ لەئازارترو پڕ ئێش تر نیە، ئەگەرچی ئەو خۆی لەئاگر لەدایك بووە، لەنێو ئاگریشدا گیان لەدەست دەدات.
چیرۆکە ئەفسانەیەکان دەگێرنەوە دەڵێن :
(قەقنەس) ئەو باڵندە گەردن سپیە بێ وێنەیە کە مرۆڤ نەیبینیوە، هەر کات بزانێ وادەی مردنی نزیك بۆتەوە، کۆمەڵە پوشو پەراشێك کۆ دەکاتەوەو خۆی دەخاتە ناوەڕاستی ئاگرەکە و خۆی دەسووتێنێ تا دەبێتە پارچەیەك لەخۆڵەمێش، دواتر هەر لەو خۆڵەمێشە قەقنەسێکی تر لەدایك دەبێتەوە ، بۆیە بەباڵندەی ئاگرو سوتان ناوبراوە.
گەزیزە عومەری ئەکتەرو دەرهێنەرو نووسەر، کە هەم نووسەری مۆنۆدراماکەیە، هەم کاراکتەرە راستەقینەکەیەتی لە دەقەکەدا، ئەو سوتانەی لەناخی دایە بەسوتانی ئەو باڵندەیە دەشوبهێنێ، کە کەس نەدەیبینی نەکەسیش هەستی پێ دەکات، سوتانێك لەئاکامدا دەبێتە مشتێ خۆڵەمێش.
دەرهێنەر (نەژاد نەجم) لەتەرح کردنی ئەو فەلسەفەی سوتانە، شتێ باس ناکات چندراوی فانتازیایەکی خەیاڵی بێت، بەڵکو هەوڵی ئەوە دەدات ئازارەکانی شانۆکارێك بەرجەستە بکات، کە بە دەم چاوەڕوانی و یادگاریەکانی ئازیزەکەی، دووچاری جۆرێك لەهیستریای دەروونی بێت و تۆش وەك بینەر هاتووی چێژ لەبینینی ئەو ئازارانە وەرگری وەك شانۆ.
دەرهێنەر لەچمکی سوتاندا دەیەوێت ئەو ئامرازانە بەکار بێنێ کە ئەتمۆسفیرێکی تراژیدی دروست بکات لەسەر شانۆو دیوی ناوەوەی کاراکتەرمان نیشان بدات، وەك :فەزایەکی سەرتاپا رەش، گۆرانی و موزیکی غەمگین، نیشاندانی تەقسێکی شین و گریان ، پۆشینی جلی ماتەمینی..
کەچی هیچ لەوانە ناچنە دەرەوەی بازنەی دیمەنێکی تەقلیدی و نابن بەئامرازێکی تەعبیریی و ستاتیکایی بۆ شانۆ،)ئەگەر (بەزمانی شانۆ بەرجەستەیان نەکەیت و نەیانخەیتە نێو چوارچیوەیەکی درامی

هاوسەنگ..

چونکە دیارە چەند ئەوەندەی دەرهێنەر لەئامرازە هێما بەخش و تەعبیریەکان و سینۆگرافیا دوور کەوتۆتەوە ، ئەوەندە زێتر ئاراستەی نمایش روو بەرووی روخان دەکاتەوە ..

بینەر کاتێك دەتوانێ تێت بگات و چێژ لەهونەرەکەت وەرگرێت، کە بەزمانی دراما قسەی لەگەڵ کەیت نەك بە ڕواڵەت، هەر گوتارێکی تری نا درامی بۆ دەسەڵاتی دەرهێنەر نیشان دەدات لەبەرجەستە کردنی ئامانجەکانی.

دەرهێنەر هەر بۆ ئەوەی کەشو هەواوو ئەتمۆسفیرو تەقسێکی حەزین باڵی خۆی بەسەر نمایشەکەدا بکێشێ، فەزای نمایشەکەی بەو کەشو هەوا ماتەمینیە خنکاندوە، دوو گۆرانی خستۆتە نێو رووداوەکانی نمایشەکە، یەکێکیان لەدەست پێکی دیمەنەکان کەگۆرانیەکی ناوازەو درێژو نەگونجاوە، بە تۆنێکی بەرزو ریتمێکی بلند بەشێوەیەك لەنمایشەکەت دادەبڕێنێ، ئەوە لە بیر کەیت بەرامبەر نمایشێکی شانۆیی دانیشتووی و ابزانی لە ئاهەنگێك دایت .

گۆرانی دووهەمیان کە دوا دیمەنی نمایشەکەو رادەست کردنی ئامانجەکانی کۆتایی بوو ، بەئاگر پژانێك کۆتایی هات کە لە یاری ئاگرین دەچوو، بە تایبەت بە تێکەڵ کردنی گۆرانیە کۆنە تەقلیدیەکەی قادر مەردان ـ گۆرانی بۆ ئومێدی، ئەمە وای کرد دوا چارەسەری درامی زۆر لاواز بێت وبە تەواوی بینەر بە تاڵ کاتەوە، لە هەردوو دیمەنی گۆرانی ئەکتەر کەوتە دەرەوەی بازنەی نمایشەکەو وەك پەیکەرێکی لێ هات بەدیار کۆتایی هاتنی ئاگر پژانەکە، تا یارییەکە تەواو بوو، ئەکتەر هەر بەچەق بەستراوی لەسەر سەکۆیەکە وەستابوو، چونە دەرەوەی ئەکتەریش، وای کرد تەقسەکە هیچ بەهایەکی نەمێنێ.

ئەو گۆرانیانە وەك ژەهر وا بوون بۆ کوشتنی نمایش، کە هەموو بونیاتە درامیەکانی لەسەر ئەکتەر وەستا بوو..

بینەر هەمیشە وێڵی دروست بوونی وێنەی درامیە چاوەکانی تێر کات لەجوانی و ستاتیکای شانۆیی ، بۆ ئەوەی چێژێکی درامی پێ ببەخشێت، لەو مۆنۆدرامایەدا بینەر هەست بەوە دەکات نمایشەکە بە وێنەی درامی تێر نەکراوە، سینۆگرافیا لاوازەو تەکنیك نیە، بەدەر لەچەند دیمەنێك نەبێ کە بوون بە فریاد رەسی رزگار بوونی بونیاتی نمایشەکە لە روخان، وەك دیمەنی دەف لێدانە عیرفانیەکە و گرنگی سەماو ریتمی دەف و دیمەنی سەما بازنەییەکە، کە پێویستی بە وزەو هەناسەیەکی درێژە ئەکتەر هەبوو، تێیدا هەوار فارس توانستێکی گەورەی نیشاندا لەپێرفۆرماتسێکی هاوسەنگ.

بەگشتی کێشەی بنەڕەتی نمایش لەخۆرایی ریتمی نمایشەکە دابوو، کە کەمتر دەرفەتی بەجێ هێشتبوو بۆ تەئەمول کردن لە گەڵ پێرفۆرمانسی

ئەکتەرو سینۆگرافیا، جگە لەوەی موزیك رۆڵێکی ئەوتۆی نەبوو لە تێرکردنی دیمەنەکان ، هەروا خێرایی ریتم دەرفەتی کەمتری رەخساند بۆ لێك جیا کردنەوەی کاراکتەرەکانی ترو ناساندنیان و چێژ وەرگرتنی زۆتر لەفۆرمی نواندن بۆ هەر یەك لەو کاراکتەرە لێك جیایانەی لەکاراکتەری سەرەکی دروست کرابوون.

نەژاد لەو بەرهەمەدا هەم دەرهێنەرەو هەم سینۆگرافیا، بۆ هەر یەك لەو دوو هونەرە بەئاراستەیەك تێپەڕیوە، هەست دەکەیت لەهەندێ دیمەندا سینۆگرافیا وەك هونەرێك بۆ ستاتیکای شانۆیی تێر نەکراوە ، تەفاعولیان لەگەڵ دیمەنەکاندا لاوازە، یاخود بە شێوەیەکی راستەوخۆ دەچنە ناو رووداوەکان .

لە رووی دەرهێنانیشەوە دەرهێنەر هەموو قورسایی خۆی خستۆتە سەر ئەکتەر، وەك بزوێنەری بەهێزی ریتمی مۆنۆدراماکە، هەموو ئامرازەکانی دیکەشی تەنیا بۆ بەرجەستە کردنی رۆڵی کاراکتەر تەرخان کردووە.

هەوار فارس پیرفۆرمانسێکی زیندووی هەیەو توانیویەتی جەستەی خۆی لەرووی فیزیکییەوە بۆ دەرخستنی زۆر هێما بەرجەستە بکات و ریتمێکی جەستەیی هاوکوف لەگەڵ ئەتمۆسفیری نمایشەکە دروست بکات ، ئەگەرچی ریتمی خێرای نمایشەکە هیلاکی کردبوو.

بەگشتی نمایشەکە وێڕای سەرنجەکان هەوڵێکی دیاری تیپی هەوارە لە کەرکووك ، کە لە هەلومەرجێکی سەخت دا هەوڵەکانیان بەردەوامی پێ دەدەن و قەوارەی چلاکییەکانیان روو لە پەرەسەندنەو ئەمەش جێگەی دڵخۆشیە، بەڵام هەر بەرهەمێك کە دەخرێتە بەر خوێندنەوەیەکی رەخنەیی ناچارین هیچ پاساوێك لە بەرچاو نەگرین و وێنەکە وەك خۆی رەسم بکەین.

ڕێگایێک.. شیعر: اردلان سرفراز.. وەرگێڕانی: پشکۆ ناکام

“راهی”

شیعر : اردلان سرفراز
ئاواز: فرید زولاند
وەرگێڕانی: پشکۆ ناکام

”””””””””””””“

لە لەرز و تای ڕۆشتنم
لە بیری ڕزگار بوونم
تۆ ئەی هاوسەفەر
تۆ ئەگەر منت ناسی
دەربارەی من بنووسە
دەربارەی من بنووسە
بۆ هەر کەس لەمنەوە بنووسە
ئەی تۆی هەوای هەر هەناسە
هەر هەناسەیەک لە منەوە بنووسە
بۆ دونیا ئێمە بنووسە
هەمیشە بە تەنها بنووسە
بە ئاو و ئاگر و خاک و ” با “
بۆ سبەی بنووسە

ببە بە گیانم و بڵێ
لە یادی منا بە و بڵێ
ببە بە ڕۆژی لەدایک بوونم و بڵێ
ببە بە ژیانی من و بڵێ
هەناسە گەر ئەمانی نەبوو
سیمای خۆشی نیشان نەیا
ڕۆشت و نەگەڕایەوە دووبارە
” گیان”ی نەیایەوە پێمان دووبارە
ببە دەست و زمانم
ببە بە تەتەری من
ببە بە بیرەوەری باو و باپیرانم
ببە بە ناو و نیشانم
چیرۆکی ئێمە بڵێ
چیرۆکی کۆچی ئێمە
پاروویەک لە قەسیدە ببەخشە
ڕێگای زیارەتی ئێمە….
ببە بە گیانم و بڵێ
لە یادی منا بە و بڵێ

ببە بە ڕۆژی لەدایک بوونم و بڕۆ
ببە بە ژیانی من و بڕۆ
گەر هەناسە بێ توانا نەبوو
دووبارە ئەمە گیانمان نەبوو
ئەم هەمیشە کەم و کوڕیە
گەر ڕۆژگار ئەمانی نەبوو
تۆ ببە گیان و بڕۆ
ببە بە زمانی من و بڕۆ
بە سەری دەستەگوڵی عەشق
ببە بە گوێچکەی من و بڕۆ

بڕۆ کە من کەسەکم
بە دوای عەشقا سەری دانەنا
لەو شیناییەی ئاو
نەبوو بە هەوایە ، هەوایەی نەیا

تۆ ببە بە گیان و بڕۆ
لە یادم بە و بڕۆ
ڕۆژی لەدایک بوونم بە و بڕۆ
ژیانی من بە و بڕۆ
لە یادم بە و بڕۆ

تەرمی خۆزگە.. ستار ئەحمەد

پاییزە ژوانێك ..لەسایەی هەورا
خۆم خستە بەردەم تاڤگەیەكی وێڵ
كەفی ئاو بووە پیتی عەشقی تۆ
خۆمیش دڵۆپێكی ئاڵی پڕ لەهێڵ
شیعرێكی سیا بینی توند گرتم
كێشای بەزامی ناوادەی گیانما
هاوارێك كسپەی ڕۆح كێشانم بوو
تەرمی خۆزگەمی داگرت لەشانما
ئاو بووە وێردی سروودی باڵدار

گەڵا هەڵوەری بەهەناسەی شەو
من و هۆنراوە ئاوێزان یەکبووین
بۆ کۆچی ژان و دیلانی کۆچڕەو
هەنارێك پرچی بۆ ژانم نەڕنی
گوڵێك لێوانی نەخستە خوێنم
تابووتم لاسکی وەریوی باخەو
لەتاو تەنیایی ڕۆحم دەدوێنم
تەلبەند هاوڕازی مەزاری عەشقمە
لەسەر گۆڕەکەم نێرگزێك ناڕوێ
کەی دەلاقەی ڕۆژ لەئێوارانا
چوون زامی پاییز لەژانما دەنوێ
پاییز فەرهەنگی وشەی ئاڵم بوو
ئاسۆ لاپەڕەی پرشنگی خۆزگەم
نەمزانی تەمەن تارمایی بایە
ژیان بەرواری نێو گێژاوەی تەم
وردە تاسەیەك نیگای سروشتە
کەژاوەی شەوێك بووکی ئەسرینی
هیچ بڕوام نەبوو سەمای ئێواران
بەگریەی کۆرپەی پاییز بنوێنی

ستار ئەحمەد

باز.. سەلام عومەر

بازیان هەڵدا...
منداڵی ریشنێکی کۆن
شانی راستی هەڵدەتەکاند
کۆم□ نیستێک
دەستی چەپی رادەوەشاند
بازیان هەڵدا...
قەشەو مەلاشی لێ بوو
لێ هەر خەریکی نزا بوون
هەر خەریکی

وەرگرتنی پاداشت و
دوورکەوتنەوە لە سزا بوون
بازی ماندوو
بازی ون بوو
لەدوای سەدەیێ گەیشتەوە
هات و لەسەر
کێلی شەهیدێک نیشتەوە.

دەنگی کرێکار ژمارە ٢٣

[بۆ خوێندنەوەی ژمارە ٢٣ی “دەنگی کرێکار” کلیکی ئێرە بکەن..]

ناوی کتێب: دەستنووسێکی کۆنی عیشق

ناوی کتێب: دەستنووسێکی کۆنی عیشق

- بابەت: شیعر
- نووسینی: ستیڤان شەمزینی
- دیزاین: هەرێم عوسمان
- چاپ: چاپخانەی کارۆ
- تیراژ: ١٠٠٠ دانه
- نۆبەتی چاپ: چاپی یەکەم
- ساڵی چاپ: ٢٠١٧ – سلێمانی
- نرخ: ٢٠٠٠ دینار

[بۆ خوێندنەوەی ئەم کتێبە کلیکی ئێرە بکەن..]

نەبەرەی مەرگم دیت، دوومین کتێبی دڵشاد کاوانی چاپ و بڵاو دەکرێتەوە

کتێبی (نەبەرەی مەرگم دیت) براوەی خەڵاتی یەکەمی چیڕۆکی فیستیڤاڵی ماڵی کتێب. وەک دووەمین کتێبی چاپکراوی چیڕۆکنووس و ڕۆمانووس دڵشاد کاوانی، لەلایەن دەزگای ڕۆشنبیری ماڵی کتێب چاپ و بڵاو دەکرێتەوە، لە ماوەیەکی نزیک دا لە کەرنەڤاڵێکی تایبەتی ئەدەبی دا لە هەولێر دەکەوێتە بەردیدی خوێنەرانی. (نەبەرەی مەرگم دیت) لە بیست و سێ کورتە چیڕۆک پێکهاتووە. کە خۆی لە (١١٧) لاپەڕە دەبینێتەوە. لە لایەن شۆڕش غەفوری دیزاینی بەرگ و ناوەڕۆکی بۆکراوە. لە ساڵی ٢٠١٩ کتێبەکە خەڵاتی یەکەمی چیڕۆکی فیستیڤاڵی ماڵی کتێبی لە هەولێر بەدەست هێنا. سەرجەم چیڕۆکەکانی نێو کتێبەکە، بە شێوە و تەکنیکی جیاوازەوە نووسراون. زۆربەی چیڕۆکەکانی نێو کتێبەکە براوەی یەکەم و باشترینی خەڵاتە ئەدەبییەکانی کوردستانن، لەوانە چیڕۆکی پیاوێکی ڕووت، تارای بووکی ئاشتی، دوانزەهەزارەمین بیرەوەری دوورترین شەوی دونیا، ئیمپڕاتۆریای ژن، نەبەرەی مەرگم دیت. دڵشاد کاوانی نووسەری کتێبەکە ڕایگەیاند: کە (نەبەرەی مەرگم دیت) کۆکراوەی سەرجەم چیڕۆکەکانی بەرهەمی ژیانی ئەدەبییەتی و ئەزموونی نووسینی پێش ڕۆمانی بە ڕێگاوەیە، کە لە ناوەندە ئەدەبییەکانی ناوچەکە و خوێنەرانی پێشوازییەکی باشی لێکرا.

فکر و مەعریفە، کوشتن و خوێنڕشتن، گرفتە کۆمەڵایەتییەکان و هەژاری، ئازار و جەرمەسەرییەکانی کۆمەڵگا و دۆزی نەتەوایەتی و گەڕان بەدوای شوناسی کوردی، ناوەڕۆکی سەرەکی سەرجەم چیڕۆکەکانی ناو کتێبەکەن. زۆربەی چیڕۆکەکان پێشووتر لە گۆڤار و ڕۆژنامەکان بڵاوکراونەتەوە و بەشێکیان وەرگێڕدراونەتە سەر زمانی فارسی.

کتێبی (نەبەرەی مەرگم دیت) لە ساڵی ٢٠٢٠ لەلایەن دەزگای ڕۆشنبیری ماڵی کتێب چاپکراوە و بەڵام بە هۆی گرفتی دارایی و نەخۆشی کۆڕۆناوە و وەستانی چاڵاکییەکانی دەزگاکە، پڕۆژەی کتێبەکە دواکەوت و لە ساڵی (٢٠٢١) بە یەکەم جار کتێبەکە بە دیزاین و

ب□رگ□کی جوان□و□ د□ک□و□ت□ ب□رد□ستی خو□ن□ران.